

L. Kasinskaitė-Varnelienė: obojus žiūrovus gali net pravirkdyti

Klaipėdos valstybinio muzikinio teatro obojų grupės koncertmeisterė Laura Kasinskaitė-Varnelienė pasakojo apie muzikantės kasdienybę ir norą savo patirtimi dalytis su tais, kuriuos moko muzikos. Kelias iki obojaus atradimo jai buvo ilgas ir kupinas ieškojimų. Pradžioje ji domėjosi kitais muzikos instrumentais, tačiau galiausiai atrado save susižavėjusi obojumi – instrumentu, kuris reikalauja ne tik technikos, bet ir ypatingo jautrumo bei artistiškumo. Be veiklos teatre, Laura dirba su Klaipėdos Eduardo Balsio menų gimnazijos moksleiviais: stengiasi jiems perduoti ne tik techninius įgūdžius, bet ir meilę muzikai. Anot jos, svarbiausia – ugdyti jaunų muzikantų smalsumą, atvirumą ir gebėjimą per muziką išreikšti save.

Agnė BENETYTĖ

Sudomino grotelės

– Kaip prasidėjo jūsų muzikinis kelias? Kodėl pasirinkote būtent obojų?

– Ne aš pasirinkau obojų, o jis pasirinko mane. Muzikinis kelias prasidėjo nuo šaldytuvo grotelių: kai močiutė tirpindavo šaldytuvo ledus, labai mėgdavau groti išimtomis grotelėmis, vėliau grojau įvairiais muzikiniais instrumentais. Galiausiai mama mane nuvedė į Kauno sakralinės muzikos mokyklą, kur mano specialybė buvo chorinis dainavimas, be to, ten grojau išilgine fleita, o paskutiniaisiais mokslo metais – smuiku, kuris buvo mano svajonė. Ir tik įstojus į Juozo Gruodžio konservatoriją, prasidėjo mano sudėtingas obojininkės kelias – pradėjau viską nuo pradžių, kai kiti sulaukė tokio amžiaus jau tobulino savo įgūdžius. Vėliau įstojau į Lietuvos muzikos

ir teatro akademiją – šuolis po vos trejų metų grojimo taip pat buvo nelengvas. Po septynerių metų ryžausi antrosioms (atlikėjo) magistrantūros studijoms LMTA, tada jau dirbau Klaipėdos valstybiniame muzikiniame teatre. O dabar dirbu ne tik jame, bet ir Klaipėdos Eduardo Balsio menų gimnazijoje, esu subūrusi kamerinį ansamblį „Oboe con Archi“, sekma dienais kartu su savo vyru groju šv. mišiose Klaipėdos Kristaus Karaliaus bažnyčioje.

– Papasakokite apie darbą Klaipėdos valstybiniame muzikiniame teatre.

– Į šį teatrą mane prieš 14 metų pakvietė dirigentas Dainius Pavilionis. Taip ir likau, nes tokia mano specialybė. Patinka tai, kad galiu išgirsti artistų tekstus iš spektaklių (nors ir nedaug matau scenos, bet girdžiu) ir galiu pritaikyti gyvenime. Pavyzdžiui, iš „Smuikininko ant stogo“: „Ir vargšas siuvėjas turi teisę į laimės trupinį“ (juokiasi).

Vos pradėjau dirbti Klaipėdos valstybiniame muzikiniame teatre, man buvo patikėtos atsakingos koncertmeisterės pareigos. Tad nusprendžiau studijuoti dar kartą,

pasirinkau atlikimo meną prof. Roberto Beinario klasėje, nors jau turėjau muzikos pedagogikos magistro laipsnį. Greičiausiai tuo metu nebūčiau įveikusi visų sunkumų, bet sulaukiau didelio kolegų palaikymo. Patiko mūsų tarpusavio bendravimas, pavitimai po spektaklių, švenčių metu.

– Ką jums reiškia būti didžiulio simfoninio orkestro nare?

– Negaliu pasakyti, kad jaučiuosi kaip žuvis vandenyje, tikrai ne. Pradžioje buvo labai sunku. Nors buvau linkusi prisiderinti prie visų, bet tai man nepadėjo. Obojus toks instrumentas, kuris pats derina ir prie jo turi derintis kiti. Žinoma, išskyrus ansamblius su fleitomis, klarnetais ir t. t. – čia visada reikia jausti kitus. Kelis kartus grojau solo su orkestru – praktika įdomi ir įsimintina. O įprastai tiesiog atlieku patikėtą funkciją – derinu orkestrą.

– Jūsų manymu, kuo obojus papildo bendrą spektaklių atmosferą?

– Obojus visada užėmė ir, tikiuosi, užims svarbią ar net vieną iš pagrindinių vietų orkestre – jis palydi solistą. ►

„Mano didžiausia svajonė, kad mūsų ansamblis „Oboe con Archi“ gyvuotų, kad nuolat grotume muziką, kuri tikrai mums patinka, ir kad netrūktų įkvėpimo tai daryti“, – sakė obojininkė L. Kasinskaitė-Varnelienė.

Olesios Kasabovos nuotr.

Su Eduardo Balsio menų gimnazijos mokiniais konkurse Kupiškyje.

◀ Šiuolaikiniuose pastatymuose šiek tiek mažiau – jis daugiau kaip spalva – daugiau kaip ansamblinis instrumentas. Obojus muziką papildo savo gražiu tembru, gali net pravirkdyti žiūrovus lyrinėse kūrinio vietose ir ne tik jose.

Nesugadinti žmogaus

– *Kaip jūsų darbas Eduardo Balsio menų gimnazijoje papildo jūsų kaip muzikantės patirtį? O gal yra priešingai?*

– Puikiai papildo, nes su Eduardo Balsio menų gimnazijos mokiniais visada dalijusi savo darbo orkestre patirtimi. Demonstruoju tai, ką reikia daryti ir ko nedera daryti orkestre. Mokiniais dažnai papasakoju savo išgyventas situacijas orkestre: ir blogas, ir geras. Kad jie žinotų, kaip derėtų elgtis vienoje ar kitoje situacijoje, tarkime, grojant konkursuose ar koncertuose. Tai grojimo technika ir psichologinis atlikėjo nusiteikimas.

– *Kokia jūsų mokymo filosofija?*

– Kaip kadaise mums pasakė pedagoginės psichologijos dėstytoja: „Geriau neišugdyti profesionalo, bet nesugadinti žmogaus.“

Miesto vaikų darželiuose Laura surengė ne vieną koncertą su Eduardo Balsio menų gimnazijos mokiniais.

Ansambelis „Oboe con Archi“: obojininkė L. Kasinskaitė, pianistas virtuosas, varpų, varpelių meistras Vincas Paulauskas, smuikininkė Rima Tamošiūnaitė, altininkė Dana Tregub, violončelininkė Vilija Veličkienė.

Asmeninio archyvo nuotr.

Tuo ir stengiuosi vadovautis. Stengiuosi rengti kuo daugiau koncertų, kad moksleiviai galėtų pasireikšti, nors moka groti tik kelias natas. Buriu ansamblius, nes ansamblinis muzikavimas – ir smagiau, ir saugiau. Mokiniam tai patinka, ypač prieškalėdiniu laikotarpiu, kai rengiame kalėdinį koncertą tėveliams. Tuo metu repetuojame daugiau, nes norime pasiekti kuo geresnių rezultatų, o ansamblyje, kaip minėjau, būna linksmiau ir ne taip sudėtinga, kaip grojant vienam.

– Ar norint mokytis groti obojumi reikia ypatingos motyvacijos?

– Motyvacijos šiandieniniame pasaulyje turbūt reikia visiems ir visur, nes dabar daroma tai, ko norisi ir kas atneš naudos. Džiaugiuosi, kad dar turiu mokinių, kurie taip negalvoja (ypač mažiau – pradinukai). Susiremontavome klasę, investavau į ją „šilumos“ (tai ir stendai su kompozitoriais, obojaus ir išilginės fleitos paveikslėliais bei įvairių natų dekoracijomis). Tai kelia mokinių motyvaciją, jie nori kuo daugiau būti šioje erdve, ir jiems ten būna gera. ►

◀ Nelengva privilioti vaikus mokytis groti obojumi. Tai iš tiesų sudėtingas instrumentas, reikalaujantis daug kantrybės ir pastangų siekiant gerų rezultatų. O tai, žinoma, atbaido šiuolaikinius vaikus. Šį instrumentą dažniausiai pasirenka tie, kurie mokosi mano klasėje groti išilgine fleita, bet būna ir tokių, kurie ateina iš kitų instrumentų specialybių, pavyzdžiui, fortepijono, ar iš kitos mokyklos. Stengiuosi kuo daugiau vaikų paskatinti rinktis obojų, organizuodama edukacinius koncertus-pamokas vaikų darželiuose, bibliotekose. Tokiu būdu ir bandau populiarinti šį instrumentą Klaipėdoje.

– *Gal yra pedagogų ir atlikėjų, kurių pavyzdžiu sekate?*

– Pedagogas toks yra – tai žymiausias Lietuvos obojininkas R. Beinaris, pas kurį studijavau magistrantūroje. Nors klausausi daugelio atlikėjų, tarp jų – A. Meyer, F. Leleuxas ir kiti.

Kaprizingas instrumentas

– *Kokius pagrindinius įgūdžius reikia išugdyti jaunajam obojininkui, norint pa-*

dėti jam sėkmingai įsilieti į profesionalųjį muzikos pasaulį?

– Kertinius dalykus, kurių ir mane mokė. Išmokyti ne tik grojimo obojumi technikos, bet ir kaip kovoti su scenos baimėmis, dėl kurių nukenčia labai daug dalykų. Norisi išmokyti, kad siektų užsibrėžto tikslo iki pabaigos, nepaisant sunkumų ir nesėkmių, kad mokytųsi iš savo ir kitų klaidų ir eitų tik pirmyn. Įsilieti į profesionalųjį meną be galo sudėtinga, nes reikia kovoti – daug dirbti, turėti labai daug kantrybės ir, žinoma, kad lydėtų sėkmė, t. y. kad reikiamu metu būtum reikiamoje vietoje. Tai pavyksta tikrai ne dažnai ir ne visiems. Nors, kaip jau minėjau, man svarbiausia ne tai, kad mano mokiniai būtų profesionalūs muzikantai. Žinoma, to labai norisi, bet svarbiau, kad prisimintų obojų kaip gerą instrumentą, kad būtų malonu klausytis muzikos grojant šiuo instrumentu ir kad norėtų grįžti aplankyti mokyklą, užėiti į obojaus klasę. Tokių pavyzdžių turiu net kelis. Tikrai buvo skaudu, kai mokiniai nepasirinko obojininko kelio, bet jie pasirinko tai, ko norėjo, dabar yra laimingi ir prisimena obojaus pamokas kaip gerai praleistą laiką.

– *Kokie yra didžiausi iššūkiai obojaus muzikanto karjeroje ir kaip juos įveikiate?*

Mokyklinių metų atsiminimai.

Su pirmuoju obojaus dėstytoju Stasiu Krajaliu.

Juozo Gruodžio konservatorijos medinių pučiamųjų kvintetas.

Asmeninio archyvo nuotr.

– Obojus labai kaprizingas instrumentas, drįstu sakyti, vienas iš kaprizingiausių savo technologija. Tikrai nepadaeda spektaklio metu, kai ir taip būni įsitempęs, o dar „užlieja vanduo“, neatsikelia koks nors vožtuvėlis ir nebėra natų arba „užsispaudžia“ liežuvelis ir garso tiesiog nėra. Tokioje situacijoje turi suktis iš padėties. Praverčia įvairūs popierėliai, atsuktuvai, vanduo ir kt., visko neišvardysiu, nes kiekvieną kartą vis būna naujų iššūkių. Žinoma, pagrindinis nusiramino būdas yra malda, be kurios nepraeina nė vienas spektaklis ar koncertas.

– Gal turite mėgstamiausią kūrinių ar kompozitorių, kuris įkvepia jus tiek kaip atlikėją, tiek kaip mokytoją?

– Galbūt pagrindinis mano kompozitorius, kurio dažniausiai klausausi ir duodu jo kūrinius mokiniams, iki šiol buvo Ludwigas van Beethovenas. Bet dabar, pradėjus gyvinti kamerinės ir bažnytinės muzikos kodus, atrandu ir kompozitorių Marco Frisina. Dabar pastarojo dažniausiai klausausi ir aranžuojau jo kūrinius ansamblui.

Įkvėpimas – lyg dovana

– Kokie yra jūsų ateities planai tiek asmeniniame, tiek profesiniame gyvenime?

– Kažkada labai svajoju nvykti į Prancūziją, studijuoti ten, gal vėliau ir dirbti. Tai buvo mano svajonių šalis, nes obojus ten labai populiarius. Ten ir jo liežuvelių gali nusipirkti, ir instrumentų pasirinkti, įsigyti kitų obojui reikalingų priemonių. Internetu irgi galima atsisiųsti, tai ir darau. Bet tai ne tas pats, kai esi vietinis. Sulaukiau pasiūlymų studijuoti Prancūzijoje, kai buvau nvykusi į orkestrų ir ansamblių stovyklas. Tačiau tuo metu gavau pasiūlymą atvažiuoti dirbti į Klaipėdos valstybinį muzikinį teatrą ir sutikau. Iš pradžių gal ir nelabai norėdama, nes nieko čia nepažinojau. Bet tuo metu, prieš 14 metų, labai greitai radau kontaktą su kolektyvu. Ir tikrai nesigailiu, nes man patinka Klaipėda ir čia sutikau savo gyvenimo vyrą.

– Ar turite kokių nors svajonių, susijusių su muzika?

– Mano didžiausia svajonė, kad mūsų ansamblis „Oboe con Archi“ gyvuotų, kad nuolat grotume muziką, kuri tikrai mums

Stažuotės Prancūzijoje metu su Mūza Rubackyte ir Olivier Chevalier.

„Mano geriausias laisvalaikis – sekmadienio vakarai, kai su vyru grojame šv. mišiose Klaipėdos Kristaus Karaliaus bažnyčioje“, – sakė L. Kasinskaitė-Varnelienė. Asmeninio archyvo nuotr.

patinka, ir kad netrūktų įkvėpimo tai daryti. Noriu, kad ir toliau galėčiau aranžuoti kūrinius bei juos realizuoti.

– Kas jums yra didžiausias įkvėpimas muzikoje?

– Įkvėpimas muzikoje – tai Dievo dovana – jis arba ateina, arba neateina. Dažniausiai jį patiriu bažnyčioje ir grodama ansamblyje.

– Koks jūsų laisvalaikis?

– Mano geriausias laisvalaikis – sekmadienio vakarai, kai su savo vyru Laimučiu groju šv. mišiose Klaipėdos Kristaus Karaliaus bažnyčioje. Tai mane papildo ir įkvepia kaip muzikantę. Įprastai muzikantai, drįsčiau teigti, neturi laisvalaikio, nes juos visada lydi muzika, net gatvėje. Ir aš dažnai laisvu laiku, kurio labai mažai, klausausi muzikos, žinoma, kitokios, kuri neskamba teatre. ►

Anna Luiza Aleksandrowa, R. Tamošiūnaitė ir L. Kasinskaitė-Varnelienė.

◀ Tai dažniausiai bažnytinė muzika ir šiaip raminanti muzika, kuri leidžia šiek tiek atsipalaiduoti nuo kasdinių darbų. Dar turiu pomėgį – gaminti valgi, tai taip pat smagu.

Anksčiau atostogų metu labai mėgau vykti į Europos šalis – Prancūziją, Italiją, Austriją, Vokietiją, bet dabar labiausiai mėgstu keliauti po Lietuvą. Svajonių vieta – Palendriai Kelmės rajone – tiesiog mano ramybės oazė.

Anksčiau mėgau skaityti filosofines knygas ir žiūrėti detektyvus. Dabar dažniausiai skaitau dvasines knygas ir renkuosi dvasingus filmus. Nors su malonumu renkuosi ir pasakas bei animacinius filmus, kuriuos mėgstu pritaikyti mokykloje.

Labai patinka važiuoti dviračiu – tai man ir susisiekimo priemonė į darbus, ir sveikatos bei poilsio šaltinis.

Likimus jungianti muzika

– *Kaip švenčiate savo profesines ar asmenines pergalės? Ar turite mėgstamų tradicijų ar ritualų?*

– Anksčiau visada laukdavau įvertinimų, man tai buvo labai svarbu. Dabar, žinoma, malonu, kai kas nors padėkoja ar pasako, kad juos sujaudino mūsų grojama muzika. Vis dėlto dabar svarbu, kad įvykdyčiau visus sau iškeltus tikslus, ir kai tai padarau – džiaugiuosi ir dėkoju Dievui. Jei nepavyksta, bandau iš to pasimokyti, bet savęs nekaltinu, dažniau prašau kitų, kad ir mano specialybės profesoriaus pagalbos. Po ansamblių koncertų nuoširdžiai padėkoju visiems, klausausi mūsų koncertų įrašų ir bandau analizuoti, kas buvo gerai, o ką dar reikėtų patobulinti. Kartais tiesiog visi ansamblio nariai susirenkame išgerti arbatos, papietauti ir pabendrauti. Diskusijos irgi veda tobulėjimo link.

– *Esate muzikų šeima. Ar palaikote vienas kitą karjeros kelyje?*

– Taip, mano vyras Laimutis – vargonininkas. Jis labai palaiko mane. O mama mane

Ansamblis „Oboe con Archi“ su pianistu Vincu Paulausku grojo Palangos kurorto muziejuje.

Asmeninio archyvo nuotr.

„Groti solo su orkestru – įdomu ir įsimintina“, – teigė L. Kasinskaitė-Varnelienė.

Asmeninio archyvo nuotr.

Įsilieti į profesionalųjį meną be galo sudėtinga, nes reikia kovoti – daug dirbti, turėti labai daug kantrybės ir, žinoma, kad lydetų sėkmė, t. y. kad reikiamu metu būtum reikiamoje vietoje.

palydėjo į muziką, galima sakyti, „įstūmė“ į konservatoriją ir visą laiką skatina groti, nors pati visai nesusijusi su muzika. Su vyru kaip muzikantai labiausiai atsiskleidžiamė grodami bažnyčioje, ten mes „skraidome“ – ir būna taip gera ir ramu, kad tos būsenos neįmanoma apsaityti.

– *Gal muzika jus ir suvedė?*

– Taip. Norėjau pagroti bažnyčioje mel-džiantis už iškeliavusius į aną pasaulį se-nelius. Vieną, kitą kartą grojau, tada man klebonas pasiūlė prisijungti prie kurio nors bažnyčios kolektyvo. Jų buvo du, bet man labiausiai patiko lyrinis, meditacinis stilius. Taip ir nuėjau pas savo būsimą vyrą, kuris vargonininkavo vakarinėse šv.

L. Kasinskaitė-Varnelienė jau 14 metų groja Klaipėdos valstybinio muzikinio teatro simfoniniame orkestre.

Domo Rimeikos nuotr.

mišiose. Prasidėjo repeticijos, pasivaikš-čiojimai, ir nusprendėme savo gyvenimus sujungti. Esu labai laiminga, nes man dabar lengviau tiek darbe, tiek asmeninia-me gyvenime.

– *Sakoma, kad menininkams buitį tik trukdo. Jums irgi?*

– Buitis – tai atsipalaidavimas. Kaip valgio gaminimas, net namų tvarkymas. Taip pat pasivaikščiojimas parke, kelionė dviračiais prie jūros ar šiaip kur nors su vyru. Gal dar tiesiog pabuvimas ramybėje namuose, skaitant kokią nors knygą, klausantis ramios muzikos ar žiūrint pro langą. Tai ne laiko švaistymas, o laimė.